

ČTVRTÝ OPERÁTOR

Předseda ČTÚ překvapivě vyhlásil podmínky nové aukce mobilních frekvencí

strana 13

INVESTIČNÍ PŘÍLOHA

4 strany o akciích, komoditách, fondech i alternativních investicích

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

www.IHNED.cz

CZK/EUR
25,730 +0,14 %

CZK/USD
19,755 +0,74 %

PX
942,15 -0,49 %

DJI
14510,07 -0,38 %

FTSE
6276,94 +0,43 %

DAX
7662,64 +0,05 %

BÝVALÁ BRITSKÁ PREMIÉRKA **MARGARET THATCHEROVÁ ZEMŘELA** VČERA VE VĚKU 87 LET

Žena, jež proměnila evropskou pravici

NA VRCHOLU První britská premiérka – žena, která oživila britský sen. FOTO: PETER MARLOW / MAGNUM PHOTOS

Marek Hudema
marek.hudema@economia.cz

Omálo politikách se dá říci, že změnili svět. Bývalá britská premiérka Margaret Thatcherová, která včera zemřela ve věku 87 let, mezi ně patří. Přetvořila tvář pravice v evropské integraci a občas pružné obcházení vlastních zásad. Dnes se zdá, že tohle je jasný popis pravice nebo konzervativní politiky. Ale nebylo tomu tak vždy.

Co ukradla liberálům

Hesla jako malý stát, nízké daně, snaha privatizovat veřejné služby, to byla dlouho doména liberálů, kteří měli blíže spíše k levici. Nad slovy Thatcherové, že není společnost, ale jen jednotliví lidé a jejich rodiny a že se o sebe musejí postarat na prvním místě sami, by se ještě v polovině minulého století otřásl každý pravověrný konzervativce. Ona se ale s tímhle názorem stala v roce 1975 šéfkou Konzervativní strany a o čtyři léta později premiérkou. Ronald Reagan, její ideový

spojenec, se stal prezidentem USA až za dva roky.

Thatcherová v duchu své ideologie snížila státní výdaje, včetně příspěvků na bydlení a vzdělání. Kvůli tomu je prvním poválečným britským premiérem, který vystudoval na Oxfordu, ale nezískal z této školy čestný doktorát. Zvýšila úrokové sazby, aby snížila inflaci. Aby pomohla rozpočtu, zvýšila daně. Ožila její přezdívka „zloděj mléka“, kterou dostala v první polovině sedmdesátých let, když jako ministryně školství zastavila rozdávání mléka zdarma ve školách. Její popularita spadla na minimum.

Vyhrát další volby jí pomohla až zahraniční politika. V roce 1982 obsadili Argentinci britskou kolonii Falklandy. Thatcherová si zajistila podporu USA – s prezidentem Reaganem byli přátelé – a dobyla ostrovy zpět. Jako jedna z prvních se postavila novému imperialismu

rozvojových zemí. Konflikt přišel na poslední chvíli. Její vláda plánovala úspory ve válečném loďstvu a to by pak nemohlo Falklandy obsadit. Zároveň tvrdě vystupovala proti Sovětskému svazu. Sovětská tisková agentura ji proto už v sedmdesátých letech překlátila na „železnou lady“. Ale byla to Thatcherová, která přesvědčila Reagana, že Michail Gorbačov, ve druhé polovině osmdesátých let nový vůdce SSSR, je člověk, „se kterým se dá dělat byznys“. Tedy vážně se bavil o odzbrojení.

Co Brit, to kapitalista

Doma zlomila moc odborů navázaných na labouristy a budovala „lidový kapitalismus“. Zprivatizovala státní firmy a podíl akcionářů mezi dospělými Brity se zvýšil ze 7 na 25 procent. Podporovala prodej obecních domů a bytů. Dnes zhruba dvě třetiny Britů bydlí

ve vlastním. Zahájila deregulaci ve většině odvětví. Britská ekonomika zažila éru nízké inflace a slušného růstu. Osudnou se jí stala až protievropská rétorika a nepopulární daň z hlavy – v roce 1990 se jí zbavila její vlastní strana.

Pravice dnes v celé Evropě podle jejího vzoru volá po snižování státních výdajů a chválí volný trh. Kromě krajní levice nikdo nesní o znovuzavedení státních podniků a tvrdé regulaci ekonomiky. Privatizace v Británii se stala příkladem pro Rusko či bývalé Československo.

Samozřejmě, odbory pro ni do dnes nemají dobrého slova. Ekonomové zase připomínají, že jí podporované úvěry na koupi domů přispěly ke vzniku hypoteční bubliny. „Za její deregulace jsme zaplatili vysokou cenu v průběhu finanční krize“, říká Lionel Barber, komentátor listu Financial Times.

strany 2, 3, 8, 9, 24

99 SLOV

Adam Černý

adam.cerny@economia.cz

Skvělé je dosáhnout v životě úspěchu, skvělejší je umět skončit. Za pochopení, že přišel její čas, vdělila Margaret Thatcherová svému muži Denisovi, který svou roli po boku britské premiérky zvládal s nadhledem a zdrženlivostí, jež by prospěly mnohé první dámě. První žena, která stanula v čele vlády Spojeného království, časem slábla – především tím, jak se z jejího nejbližšího okolí vytráceli opONENTI. Na podzim 1990 v jejím rozhodování, zda čelit vnitrostranické vzpouře, to byl Denis, kdo měl poslední slovo: Už ti to nestojí za to. Jen lidé skutečně velcí vědí, jak je důležité mít svého Denise.

Podvody s DPH

Knížek: Do týdne zveřejníme nespolehlivé plátce

Registr má omezit podvody s DPH, které podle odhadu šéfa Generálního finančního ředitelství Jana Knížky ochuzují ročně státní rozpočet o více než 20 miliard korun. „Jde hlavně o bílé koně a prázdné firmy, které se pohybují v karuselových podvodech,“ říká Knížek s tím, že první hříšníky zveřejní v půli dubna. **strana 19**

Egypt

Potápějící se Egypt hledá spásu u MMF

Pětimiliardová půjčka má zacelit obří deficit státního rozpočtu. Země omezí dovoz pšenice i pohonných hmot, lidé protestují. Devizové rezervy tvoří jen 13 miliard dolarů – jde o ekvivalent ani ne tříměsíčního importu země. Ještě před dvěma lety činily 36 miliard. Země dováží ze zahraničí 70 procent svých potravin, je také největším světovým dovozcem pšenice. **strana 6**

Recese

Průmyslu se nedaří, slábne i zahraniční obchod

strana 16

Výzkum

Pražské univerzity si sáhnou na peníze z Evropské unie

strana 4

Žebříček

Muž, jenž položil banku Barings, se vrací do hry

strana 13

